

Millisest sotsiaal- ja tervishoiusüsteemist patsiendid unistavad?

Pille Ilves

**Eesti Patsientide
Esindusühing**

www.epey.ee

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

EPE missioon

- **EPE missioon** on olla muutuste käivitaja sotsiaal- ja tervishoiusüsteemis, mis aitab inimestel tunda end turvaliselt ning saavutada hingeline, vaimne ja füüsiline tasakaal.

PRAEGUSED PROBLEEMID

OLEMASOLEV EI TAGA IN. VAJADUSI

- Teenuseid ei piisa, riiklik pakett liiga väike
- Patsiendile olulised teenused on puudu (taastusravi, rehabilitatsioon, hambaravi, koduteenused, abivahendid, psühholoogiline toetus, info, transp. jm)
- Krooniliste haigustega ja puudega inimesi kimbutab vaesus ja abivahendite puudumine, mis halvendab tervist ja toimetulekut
- Diagnoosimine ja ravi ei ole sageli õigeaegne (sund kasutada tasulisi teenuseid)
- Puudub toimiv süsteem varajaseks ennetuseks ja toetuseks

Haigekassa tervishoiuteenuste loetelu muutmise kriteeriumid, nende hindamise tingimused ja kord

§ 3. Kriteeriumid

(1) Tervishoiuteenuse kandmisel loetellu arvestatakse järgmisi kriteeriume:

- 1) tervishoiuteenuse tõendatud meditsiiniline efektiivsus;
- 2) tervishoiuteenuse kulutõhusus;
- 3) tervishoiuteenuse vajalikkus ühiskonnale ja kooskõla riigi tervishoiupoliitikaga;
- 4) vastavus ravikindlustuse rahalistele võimalustele.

Sotsiaalhoolekande seadus

§ 3. Sotsiaalhoolekande põhimõtted ja ülesanded

(1) Sotsiaalhoolekande põhimõteteks on:

- 1) inimõiguste järgimine;
- 2) isiku vastutus enda ja oma perekonnaliikmete toimetuleku eest;
- 3) abi andmise kohustus, kui isiku ja perekonna võimalused toimetulekuks ei ole piisavad;
- 4) isiku ja perekonna toimetuleku soodustamine.

(2) Sotsiaalhoolekande ülesanneteks on isikule või perekonnale toimetulekuraskuste ennetamiseks, kõrvaldamiseks või kergendamiseks abi osutamine ja sotsiaalsete erivajadustega isiku sotsiaalsele turvalisusele, arengule ja ühiskonnas kohanemisele kaasaaitamine.

PRAEGUSED PROBLEEMID

RAHA LIIKUMINE ARENGUT EI TOETA

- Tervishoiuteenuse eest tasumine ei ole seotud teenuste kvaliteedi ega patsiendi rahuloluga
- Lepingutega teenusemahtude kokkuleppimine pärsib tervishoiuteenuste kvaliteedi arengut – eesmärgiks on pigem arve esitamine haigekassale mitte ravi hea tulemus ega patsiendi rahulolu
- Olemasoleva toetusraha kasutamises puudub sobiv süsteem ja tuleviku perspektiiv (*riigieelarve eraldised, EL toetused jt*)
- Palju toetavaid teenuseid on projektipõhised
- Uute toetavate teenuste loomine ja olemasolevate arendamine on juhuslik ja välja arendamata (*nõ "jäetud jumala hooleks"*)

PRAEGUSED PROBLEEMID

PUUDU ON TOIMIV SÜSTEEM KVALITEEDI HINDAMISEKS

- Puudub efektiivne teenuste kvaliteedi ja patsientide kaebuste uurimise ja hindamise süsteem

- Patsiendi rahulolu uuringute tõlgendamine oleneb sellest milliseid numbreid vaadata

N: Factum&Arico uuring 2008 – 38% tõi välja midagi negatiivset haiglaravi kohta, 41% ei vastanud, negatiivset ei märkinud 23 % (joonis 23).

üldine hinnang "hea" tervishoiu korraldusele 15% (joonis 40)

- Ravivigu varjatakse – neist ei õpita

Teele Orgse magistritöö: Ca 10% ravijuhtudest võib olla kõrvalekaldeid, neist pooled on välditavad

- Patsiendil puudub võimalus ise vigu tõendada ning kahju tekkimise korral selle hüvitusele

Meditsiiniliste vigade liigid

Diagnostilised vead

- Diagnoosi hilinemise viga
- Määratud uuringu rakendamise häire
- Aegunud uuringu või raviviisi kasutamine
- Uuringute või jälgimise tulemustele reageerimise häire

Ravivead

- Uuringu, operatsiooni v protsed. teostamise viga
- Ravi määramise viga
- Ravimi doseerimise või andmise viisi viga
- Patoloogilisele uuringu vastusele raviga reageerimise välditav hiline mine
- Vale ravi

Ennetusvead

- Profülaktilise ravi määramise häire
- Ebapiisav monitoorimine või järelkontroll

Teised vead

- Kommunikatsioonihäired
- Tehnika häired
- Muud süsteemi häired

KÕIGE SUUREM PATSIENDI UNISTUS

on

OLLA TERVE ja EDUKAS

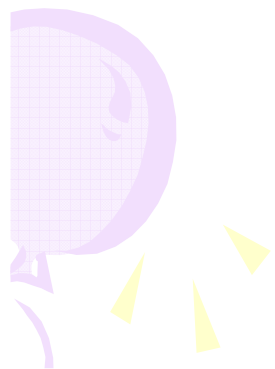
... nii et sotsiaal- ja
tervishoiuteenuseid
poleks üldse vaja

Eesti Haigekassa MISSIOON

Eesti Haigekassa missioon on tagada inimestele ravikindlustuse hüvitiste kättesaadavus ja ravikindlustuse süsteemi jätkusuutlikkus.

TEENUSEID ON PIISAVALT

- Riiklik tervise teenuste pakett toetab tervist ja elukvaliteeti
- Inimese huvid on seatud esiplaanile puhtühiskondlikest, rahalistest ja teaduslikest huvidest
- Riiklikku paketti on lisatud kõik teenused, mis:
 - on inimestele **VAJALIKUD** elukvaliteedi tõstmiseks ja säilitamiseks
 - arvestavad iga patsiendi **INDIVIDUAALSUST**
 - on vältimatud haiguste, toimetulematuse ja sotsiaalprobleemide ennetamiseks
- Teenused on kättesaadavad kõigile ja ilma tõketeta (n bürokraatia, raha, asukoht, haiguse liik, aeg, osutaja jm)
- Uute teenuste turuletulek on süsteemne ja toetatud

TEENUSED ON ÕIGEAEGSED

- Haiguste ja elukvaliteedi languse ennetamine toimub õigel ajal
- Patsiendid saavad vajalikke teenuseid õigel ajal sõltuvalt juhtumi kiireloomulisuse astmest (sh vastuvõtule kindlaksmääratud ajal)
- Õigeaegsete teenuste puudumisel kodumaal saab patsient teenuseid välismaal ilma oluliste lisakulutusteta
- Teenuseosutajad pühendavad abivajajatele vajalikul ja asjakohasel määral aega, sh teavitamiseks

TEENUSED ON OHUTUD

Ebavajalik kannatus, valu ja kahju on välditud

Patsiendi ohutuse definitsioonid:

- ... olukord, kus patsient on kaitstud tervishoiu-teenustega seotud tarbetu või võimaliku kahju eest (EL ja WHO)
- patsiendi ohutus kui tahtmatu vigastuse vältimine (Kohn, Institute of Medicine)
- võimalikud meditsiinilised vead on välditud
- **kõrvalekallete** vältimine, mille tulemusel tekitatakse patsiendile **kahju**

TEENUSED ON KVALITEETSED

- Inimestele võimaldatakse saavutada oma tervise ja toimetuleku kõrgeim võimalik tase. Tagatud on sobivad vahendid haiguste ennetamiseks ja elukvaliteedi säilitamiseks
- Tervishoiuteenus vastab arstiteaduse üldisele tasemele ja seda osutatakse tervishoiuteenuse osutajalt tavaliselt oodatava hoolega. Vajadusel kaasatakse eriarsti (võs)
- Teenuste osutamisel järgitakse selleks koostatud detailseid ja kaasaegseid standardeid (PõHarta)
- Teenuseosutajad on pädevad ja teevad omavahel vajalikku koostööd (WHO)
- Patsientidel on juurdepääs uuenduslikele protseduuridele (PõHarta)

INIMESTE VALIKUD ja SOOVID ON AUSTATUD

- Inimestel on vaba valik erinevate teenuseosutajate vahel
 - Arvestatakse inimeste soove ja individuaalsust
 - Patsientidele on tagatud asjakohane ja arusaadav teave nende haiguste, ravivõimaluste, prognoosi ja toetavate teenuste kohta
 - Puuduliku otsusevõimega inimeste otsusetegemine on sobivalt toetatud
-

VEAD ON TUVASTATUD JA KAHJUD HÜVITATUD

- Kaebused on asjakohaselt uuritud ja tuvastatud
- Inimesel endal ei lasu kohustust vigu ja ebakvaliteetsust tõendada
- Rikkujad informeerivad vigadest (saades aru, et on süsteemi mutrid ja ei võta seda isiklikult) EL-is 13 riiki
- Vigade süsteemil puudub karistuslik olemus
- Saadud infot kasutatakse õppimiseks ja süsteemi parandamiseks
- Tekkinud kahju suurus on hinnatud ja riigi poolt välja makstud

RAHASÜSTEEM TOETAB ARENGUT

- Rahasüsteem on läbimõeldud ja jätkusuutlik
- Raha liikumine edendab teenuste kvaliteeti ja kättesaadavust
- Teenuste eest tasutakse vastavalt tarbija valikule ja rahulolule (vastavalt hinnakirjale)
- Raha liigub inimesega kaasa
- Teenuste arved ja selle kvaliteedi kinnitab teenuse saaja
- Teenuse eest makstakse kõigile teenuseosutajatele, kes on täitnud kindlad kvaliteedieeskirjad ja kelle in. on valinud

KOLMAS SEKTOR ON TÕHUS

- Kodanikuühiskonda võetakse otsuste tegemisel kuulda
 - Mitteriiklikud org.d on jätkusuutlikud ja nende rahastamiseks on selge süsteem
 - Riigieelarve ja toetusrahade kasutamine on süsteemne, otstarbekas ja pika perspektiiviga
 - Elukvaliteeti tõstvad teenused kuuluvad riiklikku paketti ning on org-le tasustatud
-